

Het ontwikkelingsperspectief (O.P.P.)

Een notitie over de inzet, de inhoud en het gebruik van het ontwikkelingsperspectief binnen het s.w.v. Oost Achterhoek.

Vooraf

In het ondersteuningsplan van het s.w.v. Oost Achterhoek staat op pagina 18 het kader uitgewerkt voor het werken met een planningsdocument op leerlingniveau; *het ontwikkelingsperspectief*. In deze notitie wordt verdiepend ingegaan op de waarde, het gebruik en de inhoud van het werken met het ontwikkelingsperspectief, in het vervolg van deze notitie steeds aangeduid met O.P.P. Gekeken wordt naar de wettelijke lijnen, beleid en uitgangspunten binnen het s.w.v. Oost Achterhoek.

De wettelijke context

Vanaf 1-08-2014 heeft het O.P.P. een wettelijke basis. Het wettelijk kader geeft aan:

- een O.P.P. is verplicht voor leerlingen in speciaal basis- en speciaal onderwijs
- leerlingen met ondersteuning vanuit de extra ondersteuningsmiddelen van het s.w.v.
- het O.P.P. bevat de uitstroombestemming en de onderbouwing daarvan in termen van protectieve en belemmerende factoren
- de beschrijving van de te bieden ondersteuning en de afwijking van het reguliere programma
- goede voortgangsrapportage, met minimaal één evaluatie (met ouders) per jaar

De visie op het werken met een O.P.P. binnen swv Oost Achterhoek

De besturen binnen het samenwerkingsverband onderschrijven de visie dat voor bepaalde doelgroepen in de leerlingenpopulatie het gewenst is om te werken met een planmatige aanpak, gestoeld op handelingsgericht werken en op basis van een ontwikkelingsperspectief.

Het *Ontwikkelingsperspectief* geldt voor leerlingen binnen de wettelijke kaders, maar het samenwerkingsverband kiest er voor om ook voor leerlingen met een grotere didactische achterstand een O.P.P. op te stellen. Zie punt B. onder het kopje: *Voor wie gebruik je het O.P.P.*

De uitgangspunten voor een O.P.P.

Het werken met een ontwikkelingsperspectief gebeurt vanuit de volgende uitgangspunten:

- niet de ontwikkeling volgen, maar een doelgericht aanbod plannen
- systematisch de ontwikkeling van leerlingen monitoren en evalueren
- de inbedding in het cyclisch planmatig handelingsgericht werken
- het O.P.P. is een werkdocument en leidt tot een praktische, realiseerbare inzet

Het werken met een O.P.P. moet een kwalitatieve verrijking zijn bij het opzetten van het aanbod naar leerlingen, die een meer specifieke ondersteuningsbehoefte hebben. Werken vanuit beredeneerde keuzes in doelen uitgewerkt in een aanbod binnen een lange termijn perspectief, leidt tot goed afgestemd handelen van de leerkracht. Door te werken met een O.P.P. formuleer je je uitstroombestemming en al terug redenerend, geef je stapsgewijs aan wat er nodig is om dat einddoel te halen.

Daarnaast is het O.P.P. een prima middel om systematisch te communiceren met ouders. Daarbij gaat het natuurlijk om de ontwikkelingen te bespreken, maar ook om te komen tot één plan van aanpak tussen ouders, school en eventueel derden (iemand van het O.T.?). Een ontwikkelingsperspectief leent zich uitstekend om de leerling te betrekken op zijn/haar ontwikkeling.

En tot slot helpt een goed ingericht ontwikkelingsperspectief om te komen tot een goede voorbereiding op en overgang naar het V.O.

De inhoud van een ontwikkelingsperspectief

Er wordt landelijk geen vast format aangereikt voor het ontwikkelingsperspectief. Wel wordt aangegeven dat de volgende items zeker in het gekozen model terug te vinden moeten zijn:

- het ontwikkelingsdeel

- Met daarin: . de factoren die de ontwikkeling belemmeren en stimuleren
. de reeds gerealiseerde leerontwikkeling

- het planningsdeel

- Met daarin: . de uitstroombestemming en het uitstroomniveau per vak
. de geplande vaardigheidsgroei per didactisch domein(-en)
. de inhoudelijke tussendoelen voor betreffende vakken en soc. Emotioneel
. het aanbod (met beschreven de afwijkingen van het reguliere programma)

- het evaluatiedeel

- Met daarin: . geplande vaardigheidsgroei behaald, doelen behaald?
. hoe verder? Afspraken met ouders en leerling

Het s.w.v. Oost Achterhoek kent geen vast format voor het opstellen van het ontwikkelingsperspectief. Scholen kijken zelf naar hun eigen format en toetsen dat op de hier gestelde inhoudelijke aspecten. Als bijlage bij deze notitie zal een model aangereikt worden, dat gebruikt kan worden, maar dat blijft een school-/bestuurskeuze.

Wanneer start je met een O.P.P.

Het uitgangspunt is, dat het starten met een O.P.P. voortkomt uit stap 4 van de interne zorgroute op de eigen school. Dat betekent, dat intensief gewerkt is om de leerling het afgestemde aanbod te bieden binnen de groep en het groepsplan (met extra instructiemomenten, leertijd, oefeningen e.d.). Het niet genereren van de juiste opbrengsten kan leiden tot verdiepende sessies in de leerlingbespreking en de zorgteambespreking binnen de school. Het besluit tot het opzetten van een O.P.P. komt uit de zorgteambespreking, waarmee automatisch de lijn met de ouders geborgd is. Afhankelijk van de ondersteuningsstructuur van het schoolbestuur zijn bovenschoolse ondersteuners (c.i.o., e.b., a.b.) betrokken op het voortraject voor het O.P.P. , waarbij de consultatie van de orthopedagoog voorwaardelijk is.

Het ondersteuningsplan geeft aan, dat uitgegaan moet worden van minimaal drie meetmomenten. Het afnemen van een intelligentieonderzoek gebeurt vanuit handelingsgericht werken. Daar waar cognitief belemmerende factoren onvoldoende duidelijk zijn in relatie tot het te bepalen perspectief, dient onderzoek voor de juiste onderbouwing. Onderzoek kan ook worden gedaan ter ondersteuning van de inhoudelijke begeleiding van de leerling.

Wie maakt het O.P.P.

Het ontwikkelingsperspectief is bedoeld als effectief instrument voor het handelen van de leerkracht. Het is dan ook het meest voor de hand liggend, dat leerkrachten het O.P.P. schrijven, omdat zij ook de uitvoering moeten verzorgen. De invulling zal vrijwel altijd gedaan worden met de intern begeleider met eveneens een rol voor de directie van de school. De directeur tekent immers af. De directie borgt de doorgaande lijn en de intern begeleider zal de taak hebben om de kwaliteit van de doorgaande lijn te realiseren.

Intern begeleider als ook de externe ondersteuners van de school kunnen helpen om een goed inhoudelijk O.P.P. te ontwikkelen en leerkrachten daar in te ondersteunen.

Algemene tip: streef naar een beknopte, maar heldere beschrijving, die altijd alleen gerelateerd is

aan het te ondersteunen domein.

Voor wie gebruik je het O.P.P.

Het gebruik van een ontwikkelingsperspectief kent twee vertrekpunten:

- het wettelijk kader
- de keuze van samenwerkingsverband en/of school

A De verplichting voor het schrijven van een O.P.P. binnen het wettelijk kader

De wet schrijft voor dat alle leerlingen in speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs met een O.P.P. ondersteund moeten worden. Binnen zes weken na plaatsing heeft de school het O.P.P. klaar.

Voor een leerling in het basisonderwijs is het beschreven beleid in het Ondersteunings Plan leidend. De wettelijke lijnen geven aan dat alle ondersteuning zoals beschreven in de basisondersteuning gebeurt zonder een verplicht O.P.P. Onze basisondersteuning staat beschreven in het Ondersteunings Plan en alle scholen hebben die opgenomen in hun Schoolondersteuningsprofiel. In onze basisondersteuning hebben we het model van de *smalle ondersteuningsschool* gekozen.

Ons Ondersteuningsplan geeft verder aan dat alle geboden extra ondersteuning (boven op de basisondersteuning) leidt tot een verplichte invulling van een O.P.P.

Het samenwerkingsverband Oost Achterhoek heeft de ondersteuningsmiddelen overgedragen aan de schoolbesturen. De zorg voor de uitvoering van de basisondersteuning en ook voor de eventuele extra ondersteuning ligt dus op bestuursniveau.

Voor het bepalen of een O.P.P. vanuit de *extra ondersteuning* een verplichte activiteit is kijken directeur en intern begeleider naar het eigen Schoolondersteuningsprofiel:

- . staat daar geen extra ondersteuning beschreven, dan zit alle ondersteuning in de basisondersteuning (geen O.P.P. verplichting)
- . heeft de school extra ondersteuningsmogelijkheden beschreven, dan moet daar steeds een O.P.P. onderliggen.

B De verplichting voor het schrijven van een O.P.P. binnen het beschreven beleid van het s.w.v.

In de afgelopen jaren hebben alle scholen in de Oost Achterhoek voor kinderen die op één of meerdere didactische domeinen een achterstand hadden van meer dan 2 jaar en/of op één of meerdere vakken een eigen leerlijn hebben, steeds een O.P.P. gemaakt. Dat beleid blijft zo. In veel gevallen zullen het leerlingen zijn in of na groep 5.

De achtergrond van dit beleid is, dat scholen kunnen verantwoorden dat deze leerlingen als gevolg van beperkte capaciteiten een eigen leerlijn hebben en niet als gevolg van de lage ambities van de school of tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Daarom verwacht zij dat voor leerlingen die door de school voor één of meer vakken op een eigen leerlijn zijn gezet, een ontwikkelingsperspectief is opgesteld, zodanig dat de ontwikkeling van deze leerling kan worden beoordeeld.

De doelgroep zal bestaan uit leerlingen met:

- een verwachte uitstroom naar het praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs;
- cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op een of meerdere van de vakgebieden rekenen en wiskunde, technisch lezen of begrijpend lezen. Tot deze laatste groep behoren vooral leerlingen die naar verwachting zullen uitstromen naar het LWOO binnen het VMBO

Op basis van minimaal 3 meetmomenten en daar waar wenselijk een intelligentieonderzoek kan een betrouwbare voorspelling gedaan worden voor het ontwikkelingsperspectief.

De registratie van het O.P.P. in BRON

Alle OndersteuningsPerspectief plannen zoals bedoeld onder A van het vorige item moeten als O.P.P. aangevinkt worden in BRON

Het ontwikkelingsperspectief en ouders

Als het overgaan tot het schrijven van een O.P.P. daadwerkelijk gebeurt op basis van de Zorgroute binnen school, zijn ouders al vanaf de eerste signaleren betrokken. Er wordt ook van uit gegaan, dat ouders altijd betrokken zijn op inhoud en evaluatie van het O.P.P. Er loopt nog een motie tot instemming van ouders op het handelingsdeel van het O.P.P., maar het is zeer onzeker dat of ook wet wordt.

Tot een ontwikkelingsperspectief wordt besloten vanuit een zorgteamvergadering op school. Als dan blijkt, dat er ook ondersteuning voor het kind in het gezin speelt is het een beleidsmatige bedoeling om samen met iemand van het Ondersteuningsteam Jeugd en Gezin tot een integraal plan, waarbinnen de verschillende doelen staan beschreven en dat een zo veel mogelijk gezamenlijke uitvoering kent.

De evaluatie van het O.P.P.

In de wet staat dat een O.P.P. minimaal één keer per jaar moet worden geëvalueerd. Dat lijkt weinig effectief. Een O.P.P. werkt met doelen en tijdsplanning en vraagt bij actief gebruik zeker om 3 tot 4 evaluaties per jaar.

Het ontwikkelingsperspectief in de overdracht naar het v.(s.)o.

Er mag van worden uitgegaan dat voor vrijwel alle leerlingen die met een O.P.P. op de (speciale) basisschool ondersteund zijn een 'warme' overdracht gedaan wordt naar het v.o. of het vso. Het perspectief van een plaatsing in het v.(s.)o. kan al ingezet worden in groep 7 van de (speciale) basisschool, zeker als er specifieke vragen zijn rond de overgang.

Geadviseerd wordt om in die overdracht vanuit de verwijzende school een gericht advies uit te brengen naar de collega's in het v.(s.)o.